

Provinciaal verslag Overijssel

Commissaris van de Koning A.P. Heidema
Voorzitter van de Provinciale regietafel Overijssel

1 november 2024

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
2.	Opgave, realisatie en voornemens in één oogopslag	2
3.	Overzicht gemeenten die asielopvang garanderen gedurende 1e cyclus Spreidingswet	3
4.	Afspraken over uitruilen van opgaven	4
5.	Verlaglegging over het proces	4
	Bijlage: Provinciaal plan Overijssel	6

1. Inleiding

Op 1 februari 2024 is de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen, beter bekend als de Spreidingswet, van kracht geworden. Doel van deze wet is te komen tot voldoende opvangplekken en een evenwichtiger verdeling van asielopvang over provincies en gemeenten.

In dit provinciale verslag wordt weergegeven hoe de invulling van de Overijsselse provinciale asielopgave eruitziet gedurende de eerste cyclus van de Spreidingswet. Concreter houdt dit in dat in dit verslag beschreven staat welke gemeenten in Overijssel asielopvang mogelijk maken gedurende de eerste cyclus van de wet, om hoeveel plekken het gaat en om welke soort plekken het gaat. Dit verslag bevat naast een kwantitatief overzicht beschrijvingen en duidingen van het proces in Overijssel met betrekking tot de invulling van de asielopgave.

Dit verslag heeft de vorm van een ambtsbericht van de Commissaris van de Koning aan de minister van Asiel en Migratie en het betreft een wettelijk voorschrift vanuit de Spreidingswet. Het provinciale plan is samen met de regionale plannen van IJsselland en Twente als bijlage integraal onderdeel van dit ambtsbericht.

2. Opgave, realisatie en voornemens in één oogopslag

In onderstaande tabellen is af te lezen dat de gemeenten in Overijssel gezamenlijk 3.864 plekken garanderen tijdens de eerste cyclus van de Spreidingswet. Dit is 61 % van de opgave. Daarnaast zijn er bestuurlijke voornemens om meer opvangplekken te realiseren. Deze voornemens omvatten samen 1.835 opvangplekken. Wanneer al deze voornemens leiden tot realisatie, is er in Overijssel zicht op 5.699 plekken waarvan er 180 aangemerkt zijn als amv-opvang. Al met al is dit 90 % van de gevraagde opgaven.

Opgave, realisatie en voornemens voor opvangplekken asiel incl. amv

	<i>Overijssel</i>	<i>Twente</i>	<i>IJsselland</i>
<i>Asielopgave incl. amv</i>	6.325	3.275	3.050
<i>Realisatie 1^e cyclus</i>	3.864	1.866	1.998
<i>Bestuurlijke voornemens</i>	1.835	556	1.279
<i>Realisatie + bestuurlijke voornemens</i>	5.699	2.422	3.277

Opgave, realisatie en voornemens voor opvangplekken amv

	<i>Overijssel</i>	<i>Twente</i>	<i>IJsselland</i>
<i>Amv-opgave</i>	538	278	260
<i>Realisatie 1^e cyclus</i>	130	56	74
<i>Bestuurlijke voornemens</i>	50	0	50
<i>Realisatie + bestuurlijke voornemens</i>	180	56	124

3. Overzicht gemeenten die asielopvang garanderen gedurende 1e cyclus Spreidingswet

In dit hoofdstuk staat weergegeven welke gemeenten asielopvang garanderen gedurende de eerste cyclus van de Spreidingswet.

Gemeente	Opgave	Realisatie totaal	Realisatie asiel	Asielplekken beschikbaar (van/tot)	Realisatie amv	Amv-plekken beschikbaar (van/tot)	Bijzonderheden
Almelo	323	398	398	16/03/16 – onbepaald	-	-	
Enschede	638	550	550	24/07/23-24/07/28	-	-	Het betreft de startdatum van de noodopvang aan de Vliegveldweg en de einddatum van het AZC aan de Parkweg.
Hengelo	415	425	425	01/01/25 – 2035	-	-	Het betreft de startdatum van het AZC aan de Havezatenlaan en de voorziene einddatum van 10 jaar na oplevering van de nieuwe locatie aan de Hazenweg.
Rijssen-Holten	230	250	250	01/01/25 – 01/01/34	-	-	
Tubbergen	137	150	150	30/09/24 – 19/09/32	-	-	
Wierden	157	93	37	01/10/22 – 01/10/27	56	01/03/23 – 01/03/26	
Deventer	529	550	550	01/01/20 - onbepaald	-	-	
Hardenberg	355	700	700	01/03/16 – 01/03/26	-	-	
Kampen	308	274*	248		26		Het betreffen meerdere locaties voor asielopvang en een uitruil met de gemeente Dronten.
onderverdeling			200	01/02/24 – 01/02/26	20	28/02/17 – 28/02/27	
			48	26/06/24 – 26/06/26	6	01/07/25 – 28/02/27	
Steenwijkerland	245	80	80	01/07/25 – 30/06/30	-	-	Gemeente stelt als voorwaarde dat er kansrijke asielzoekers en statushouders worden opgevangen.
Zwolle	717	394	346		48	01/09/23 – 28/02/26	Het betreffen meerdere locaties voor asielopvang.
onderverdeling			300	01/06/23 – 01/02/27			
			4	15/10/22 – 28/02/26			
			12	01/10/22 – 28/02/26			
			8	15/10/23 – 28/02/26			
			22	01/02/23 – 28/02/26			
Totaal		3.864	3.734		130		

*resterende plekken eigen opgave worden uiterlijk 01/10/25 gerealiseerd.

4. Afspraken over uitruilen van opgaven

Overeenkomst tussen de gemeente Kampen en de gemeente Dronten

De gemeente Kampen heeft afspraken gemaakt met de gemeente Dronten over het uitruilen van opgaven. Het azc Dronten is gevestigd op een locatie dicht bij de gemeentelijke grens tussen de gemeente Dronten en de gemeente Kampen. Gezien de ligging van het azc ten opzichte van de dorpskernen van de gemeente Dronten, betekent dit dat bewoners van het azc veelal georiënteerd zijn op Kampen. Gemeente Kampen en gemeente Dronten hebben afgesproken dat Kampen de asielzoekers in het bestaande of nog te realiseren maatschappelijke aanbod betreft om bij te dragen aan het vergroten van de integratie en participatie van asielzoekers uit gemeente Dronten.

Het Ministerie van Asiel en Migratie heeft aangegeven dat het mogelijk is om aan de voorkant af te spreken dat de 200 opvangplekken in het verdeelbesluit onder gemeente Kampen vallen, maar dat hier door het ministerie niet op wordt gehandhaafd als deze plekken in gemeente Dronten gerealiseerd worden.

Het volgende zijn de gemeenten Kampen en Dronten met elkaar overeengekomen:

- De gemeente Dronten stelt tijdelijk voor de periode van 1 februari 2024 tot 1 februari 2026 200 opvangplekken voor asielzoekers beschikbaar aan de gemeente Kampen;
- Het tijdelijk beschikbaar stellen van de 200 opvangplekken voor de eerste cyclus van de Spreidingswet (1 februari 2024 tot 1 februari 2026) tussen gemeenten gaat in met het indienen van de provinciale verslagen door de Commissarissen van de Koning van provincie Overijssel en provincie Flevoland bij de minister van Asiel en Migratie, doch uiterlijk 31 oktober 2024;
- Gemeente Dronten stelt de 200 opvangplekken tijdelijk beschikbaar onder de ontbindende voorwaarde dat gemeente Kampen de 108 opvangplekken (incl. de opgave voor amv) ingevuld heeft vóór dat de provinciale verslagen door de Commissarissen van de Koning bij de minister van Asiel en Migratie worden ingediend. Dit betekent dat gemeente Kampen in het provinciaal verslag kan aantonen waar de opvangplekken gerealiseerd worden en om hoeveel opvangplekken het gaat. Waarbij de opvangplekken uiterlijk per 1 oktober 2025 operationeel zijn;
- Deze overeenkomst loopt tot 1 februari 2026, zonder mogelijkheid tot verlenging.

5. Verslaglegging over het proces

Toelichting op de verslaglegging over het proces

In Overijssel zijn er naast de Provinciale Regietafel (PRT) twee regionale regietafels. Deze regionale regietafels en provinciale regietafel spelen prominente rollen als bestuurlijke afstemmingsgremia in de provincie Overijssel. De opgaven op het terrein van asielopvang inclusief amv, opvang van Oekraïense ontheemden en de huisvesting van statushouders komen hier samen. De voorzitters van deze regionale regietafels nemen namens hun regio deel aan de PRT.

In dit hoofdstuk wordt verslag gedaan van het proces van de realisatie van de asielopgaven. Ten behoeve van de verslaglegging over het proces zijn de beide regionale regietafels en de afzonderlijke gemeenten gevraagd een duiding mee te geven over hun proces en lokale afwegingen. Deze zijn opgenomen in het provinciaal plan dat integraal onderdeel uitmaakt van deze verslaglegging.

Duiding vanuit de commissaris van de Koning van Overijssel

De PRT Overijssel heeft in februari 2024 een plan van aanpak PRT 2024 vastgesteld met daarin afspraken die ingaan op de wettelijke voorschriften vanuit de Spreidingswet. In dit plan van aanpak staat beschreven op welke manier de Provincie Overijssel, gemeenten, COA en de rijksoverheid samenwerken aan de invulling van de opgaven, welke taken en verantwoordelijkheden ieder heeft en op welke wijze er wordt samengewerkt. Aan de regionale regietafels hebben de bestuurlijk vertegenwoordigers van de gemeenten afspraken gemaakt over de realisatie van de opgaven op het gebied van asielopvang, opvang voor Oekraïense ontheemden en huisvesting statushouders. Op 1 oktober hebben de beide regionale regietafels een regionaal plan aangeboden aan de voorzitter van de PRT met daarin de realisatie en plannen op het gebied van asielopvang inclusief amv, de opvang van Oekraïense ontheemden en de huisvesting van statushouders.

De volgende zaken hebben invloed op het proces en de realisatie van de asielopgaven in Overijssel:

- De aankondiging tot het voornemen van intrekking van de wet heeft geleid tot onduidelijkheid en vertraging in het proces bij gemeenten om asielopvang te realiseren. Dit trekt een wissel op de politieke-bestuurlijke bereidheid te voldoen aan de Spreidingswet. Lokale bestuurders geven aan dat zij regelmatig in een lastig parket komen wanneer zij in gesprek gaan met inwoners en gemeenteraden over de realisatie van beoogde opvanglocaties. In sommige gevallen leidde dit tot onwenselijke situaties.
- De bestaande besluitvormings- en ruimtelijke procedures kennen vaak lange doorlooptijden die niet aansluiten bij de termijnen die gesteld zijn in de Spreidingswet. Daarom is in een aantal gemeenten de besluitvorming nog niet afgerond.
- Er is onduidelijkheid over gemeentelijke exploitatie; de gewenste informatie over de juridische, financiële en praktische kant van het zelf exploiteren van opvanglocaties is er nog niet en het is niet duidelijk wanneer hier wel duidelijkheid over komt. Dit leidt tot vertragingen bij het besluitvormingsproces van gemeenten.
- Humane en veilige opvang is meer dan enkel een locatie waar asielopvang mogelijk wordt gemaakt. Asielopvang vraagt daarnaast om voldoende en kwalitatieve zorg en onderwijs, de mogelijkheid om participatie goed in te regelen, een goede inbedding in de omgeving wat bijdraagt aan het draagvlak. Deze zaken staan op dit moment onder grote druk.

Er zijn voor de eerste cyclus van de spreidingswet gegarandeerd 3.864 opvangplekken. Daarnaast zijn er in 9 gemeenten bestuurlijke voornemens om opvangplekken te realiseren. Deze initiatieven tellen op tot 1.835 opvangplekken. Deze voornemens zijn te kwalificeren als zachte plannen en zitten in verschillende fasen van ontwikkeling. Ze zijn (nog) niet definitief en tellen daardoor niet als gegarandeerde plekken. Daarom kunnen deze initiatieven nog niet als harde realisatie worden meegenomen in dit provinciaal verslag voor de datum van 1 november 2024, zoals de Spreidingswet vraagt.

Het verder brengen van deze initiatieven loopt door na 1 november 2024 waarbij de inzet van de colleges van B&W is om deze om te zetten naar 'harde' plannen met besluitvorming op locatiekeuze en definitieve aantallen om ze vervolgens te realiseren. Wanneer al deze initiatieven leiden tot realisatie is er in Overijssel zicht op 5.699 plekken. Al met al is dit 90 % van de gevraagde opgaven.

De onderstaande tabel geeft aan waar in het proces van realisatie gemeenten zich bevinden. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen gemeenten die (deels) plekken garanderen gedurende de eerste cyclus van de Spreidingswet, gemeenten die een proces hebben lopen maar niet tijdig kunnen realiseren of waar besluitvorming nog niet is afgerond en gemeenten die aan het begin van een proces staan of geen asielplekken gaan realiseren gedurende de eerste cyclus van de Spreidingswet.

Stand van zaken proces van realisatie		
<i>Gemeenten die (deels) plekken garanderen gedurende eerste cyclus van de Spreidingswet</i>	<i>Gemeenten die proces hebben lopen om asielopgave (deels) in te vullen maar niet tijdig kunnen realiseren of waar besluitvorming nog niet is afgerond.</i>	<i>Gemeenten die asielopgave niet realiseren of aan het begin van het proces staan.</i>
Almelo	Dalfsen	Borne
Enschede	Olst-Wijhe	Dinkelland
Hengelo	Raalte	Oldenzaal
Rijssen-Holten	Staphorst	Twenterand
Tubbergen	Zwolle*	Ommen
Wierden	Haaksbergen	Zwartewaterland
Deventer	Hellendoorn	
Hardenberg	Hof van Twente	
Kampen	Losser	
Steenwijkerland		
Zwolle*		

*Zwolle garandeert plekken en zit in proces om nieuwe plekken te ontwikkelen

Een nadere toelichting over het proces van iedere gemeente is opgenomen in het provinciale plan.

Duiding vanuit beide regionale regietafels en de gemeenten

De duiding van de regionale regietafel IJsselland en de duidingen van de IJssellandse gemeenten zijn opgenomen in de bijlage op respectievelijk pagina 16 en 17 en pagina 28 t/m 30. De duiding van de regionale regietafel Twente en de duidingen van de Twentse gemeenten staan zijn opgenomen in de bijlage op respectievelijk pagina 32 en 33 en pagina 43 t/m 56.

Bijlage: Provinciaal plan Overijssel

Als bijlage is het provinciaal plan Overijssel opgenomen. Dit plan maakt integraal onderdeel uit van dit provinciaal verslag. In het provinciaal plan staan de opgaven, realisaties en ontwikkelingen bij gemeenten in Overijssel op het gebied van asielopvang inclusief amv, opvang van Oekraïense ontheemden en de huisvesting van statushouders.